

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N^{ro}. 104.

10. Września 1819.

Wiadomości krajowe.

Z Wiednia d. 30. Sierpnia. — N. Cesarz i Król raczył Bratu Swojemu Jego Cesarzowskiemu Mci Arcy-Xiążęciu Rudolfowi, ofiarować W. Rzyż Orderu Śgo Szczepana.

C. K. połączone Kancellaryja nadworna uważając zdolności i kilkudziesięcioletnie zastęgi wyszczególniające się trzech Kommissarzów Cyrkulowanych Galicyjskich: Józefa Michała, i Floryjana, Raczków, mianowała onych Kommissarzami Cyrkulowymi klasy drugiej.

Z Wiednia d. 26. Sierpnia. — Ponieważ spławność rzek jest jednym z najdzielniejszych środków dla handlu, do ułatwienia go, pomnożenia i oprałnienia, a tem samem do wznieśsienia przemysłu Narodowego i dobrego bytu w Kraju; raczył N. Pan rozporządzić, aby rzeka March, poczynwszy od Goding w Morawie, aż do iej uścia w Dunaj, całkiem na koszt Skarbu, połączony z ogromnym nakładem, oczyszczoną została z drzew i pątków, przezco rzeka ta, tak ważna dla Morawy, Austrii niższej i Węgier, stanie się w całej tej przestrzeni doskonałe spławna, i tylko od własnego przemysłu osób prywatnych zależy będzie, aby z niej dla własnych i to wielkich korzyści, stosowny robiły użytek.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Słychać, że w Chili odparto znacznie Jenerała Hiszpańskiego Sancheza, przezco część Prowincyi Conception, która była jeszcze dotąd osadzona przez Hiszpanów, dostała się w moc powstańców. — Jenerał St. Martin wydał odezwę do mieszkańców Peru, zapowiadającą swoje z wojskiem ciągnięcie i bliską już porę ich oswobodzenia. — W Buenos-Ayres wytoczono proces przeciwko wielu Officeróm Francuzkim, na których padło podeyrzenie, że zostali w porozumieniu z Prowincyją Karrakas. Oprócz niejakiego P. Roberta rozstrzelano także pierwszych

dni Kwietnia P. Lagreffe, a PP. Parchappe, Mercher, i Agrumet wygnano z Kraju.

Jenerał Porucznik Cagigal dowodzący 3000 wojska, wystanego z Kadyxu do Ameryki południowej, był jeszcze w r. 1810 Jenerałem Gubernatorem w Karrakas, walcząc atoli zawsze nieszczęśliwie przeciwko powstańcom, odwołany został r. 1813go. Trudność znalezienia męża, któryby godzien zupełnego zaufania, była zapewne powodem przywrócenia go do służby. Sądzą, że wygładnie do Kartageny i starać się będzie uratować Santa-Fe-de Bogota, Stolicę Nowej Grenady, której mianowany jest Gubernatorem, zwłaszcza; że po odniesionem przez Jenerała Santander jak wiadomo nayożniejszym zwycięstwem nad Hiszpanami nad rzeką Pore, wielce zagrożonem jest to miasto.

Rzeczywista siła wojska, z którem Jenerał Deveraux odplynął z Irlandyi d. 31. Lipca dla wsparcia powstańców Ameryki południowej, nie wynosi więcej jak 2 do 3000 ludzi; podzielona jest atoli na dwanaście hufców, które służyc maig jako zarody tyleż batalionów.

Hiszpania.

Jenerał Hiszpański, który wojsku przeznaczonemu do wielkiej wyprawy doradzał, aby nie przedzy wsiadało na okręty, ażeby Hiszpania dostała Konstytucyję, zowie się Cruz Murgeon. Dowodził pierwszą dywizyją i siedział w więzieniu Inkwizycyi w Grenadzie, jako libertyn.

Kawaler d'Onis siedzi ciągle w dobrach swoich Cantalapedra niedaleko Salamanki.

Według listów nadeszłych z Estramadury, pobity został Melchor herszt rozbojników przez wystane przeciwko niemu wojsko. Wybrał on 50,000 realów kontrybucyi z iedney wsi 40 mil od Fresneduy odległej, dokąd wpadł z 20 ludźmi kupy swojej; między tymi było 7min należących do kompanii jego gwardyi honorowej. Wreszcie Melchor nie jest

iedyny, który prowadzi to rzemiosło. — Wszelako Angielskie dzienniki opozycyjne nie poczują go za pospolitego herszta rozbojników. Umieścili teraz odezwę jego, w której mianem się rycerzem konstytucyjnym (*constitutionnel champion*): Rządowi czyni największe zarzuty, i wszystkich Hiszpanów wzywa do wolności. Też same dzienniki zapewniają, że stoi na czele kilkunastu kup zbrojnych (*guerrillas*) liczących 6 do 800 ludzi. Zachodzi tylko pytanie, czyli ta odezwa, równie jak tyle innych mniemanych aktów urzędowych tego rodzaju, nie ułożona w samej Anglii?

Pisma publiczne donoszą z Irunu pod d. 1. Sierpnia: „Wiadomości nadeszłe z Kadyxu, podają nakoniec dokładne objaśnienia o zabiegach użytych do zbankowania wojska. Przejęto obszerną korespondencyę prywatną, różne plany, odezwy i pisemka ulotne przywiezione z zagranicy przez okręty kupieckie, niemniej przekonujące dowody o spisku knowanym już od kilkunastu miesięcy potajemnie. Podczas, kiedyby wojsko obozujące pod Witteria opanowało miasto Kadyx i flotę, kupy zbrojne w Estramadurze i owe, które pokazały się w okolicy Oropesa, posunąć się miały ku rzece Tajo, celem rozwinięcia dalszych planów spiskowych, gdyby im okoliczności w pierwszych zamachach posłużyły. Stany (*Cortes*) miały zgromadzić się i w razie pomyslnym ogłosić Rzeczpospolitą. Hiszpania wolnem Kraiem!? Jak mało znać muszą ducha Ludu Hiszpańskiego ci, którzy stoją na czele tak śmiałych oraz i szalonych związków, kiedy mogli tak śmiały plan ułożyć. Ztemwszystkiem szła i żądza obalenia tego, co istnieje, a nowości tworzenia, nie ma już żadnych granic, zamienił się w pewny rodzaj paroxyzmu, który już więcej upamiętać się już nie dać. Wystano wreszcie do Kadyxu Komisarzy Królewskich z instrukcyami, jak sobie postępować mają, i nakazem, ile można jak najprędzszego ukończenia processów z osobami uwięzionymi. Tymczasem wydane zostało najsurowsze rozporządzenie, aby na granicach Francuskich nie przepuszczano żadnych gazet, tajemnych korespondencyi i różnych pism ulotnych, które przemycali zawsze handlujący matami przez góry Pyrenejskie do Prowincyi Baski, Nawarry, Arragoni i Katalonii. Schwytano także kilkanaście listów, pisanych cyframi, do odczytania których klucz mają. Zapewniają, że listy te, oświecają bardzo, względem tych wszystkich wypadków.

Wielka Brytania.

Między Anglią i Hiszpanią zachodzą teraz nowe układy względem przywiezienia do Anglii 10 milionów piastrow z Meksyku a to na wojennych okrętach Angielskich. W skutek dawniejszej umowy wpłynęło już tym sposobem 15 milionów piastrow do skarbu Angielskiego, za co Rząd Hiszpański dostaje wexle i papiery. Anglii zasilać się taką gotowizną będzie w stanie, wypłacać znowu z banku swojego gotowe pieniądze. Ztemwszystkiem zda się, że nie będą mogli pozostać na tych 25 millionach. Chociaż Hiszpania, w skutek tej umowy, poniesie niejaką ofiarę, pobierać będzie przecież z Meksyku dochody, na któreby jeszcze długo czekać musiała.

Nie ustają jeszcze wprawdzie niepokojące poruszenia części niższej klasy Ludu zwaney pod nazwiskiem Reformatorów z fundamentu; osobliwie Manchester jest ich główną siedzibą, gdzie nawet widzieć można po ścianach domów wyrysowane ostrza pik tarcz, jakich sobie życzą ci burzyoiele spokojności; ztemwszystkiem, Rząd jest bez wszelkiej obawy, przekonawszy się, iż liczba mieszkańców prawie myślących daleko przemożniejsza, dostateczną jest do powściągnięcia wszelkich podobnych bezprawioów. Wojsko otrzymać miało także odezwy poduszczające je do buntu; tymczasem dowodzący Jenerał Byng, pewny jest dobrego sposobu myślenia żołnierzy, kiedy oświadczył, że im sam czytać będzie podobne odezwy.

W Southwarku zapowiedziano na d. 13. Sierpnia Zgromadzenie Ludu.

Wielki Sąd przysięgłych (*Jury*) Hrabstwa Warwick, uznał d. 9. Sierpnia ważność oskarżenia przeciwko Edmondowi i Maddochowi, przeciwko Majorowi Cartwrightowi, przeciwko auterowi ezarnego kartła: Woollerowi; tudzież przeciwko Lewisowi z Coventry, zaniesionego o przeciwne konstytucyi sprawowanie się ich podczas wyboru Pana C. Wolaseleya na Reprezentanta Birminghamskiego w Parlamencie. — Spodziewamy się (mówi gaz. Ang. Knryier) że kroki te sądownicze, założą przecie tamę mianowieniu Deputowanych, z którychby utworzyć mógł Konwent Narodowy, i że ściśle prawne wypełnianie przywiedzie nakoniec niespokojnych do milczenia. Nie możemy pominąć mówić oń, abyśmy przy tej okoliczności nie ośmielili o nderżającym postępowaniu tych zwolenników systemu powszechności prawa wy-

borowego, gdzie do wyboru Reprezentanta Birminghamskiego, zwołano mnóstwo ludzi, którzy wcale tego miasta nie znali.

Dziennik Paryżki (*Journal de Paris*) twierdzi, że Zgromadzenie Manzester-skie, które dało powód do niepokoiów zasztych d. 16. Sierpnia liczyło 100,000 osób. Woy-sko zmuszone zostało strzelać, przy czem zgi-nęto 15 osób a 100 było ciężko raniomych. Dziennik ten zapewnia, że wiadomości te na-deszły z Calais, wzięte są z Gazet Angiel-skich z d. 18. Sierpnia. W tej mierze ode-brano nawet w Paryżu wiadomość przez te-legraf.

Jenerał Devereux, napadnięty został w łózkę w Dublinie przez brata Jenerała Mac-Gregora i jednego z krewnych jego Dra. Oreilly. Szambili go i grozili zbiciem kłaniami dla tego, że się miał w obraźliwych wyrazach oświadczać przeciwko Mac-Grego-rowi. Obudwóch powołał do Sądu, który mu powrócił honor publicznie.

Francya.

Z Paryża d. 14. Sierpnia. — Policya, zwraca teraz szczególniejszą uwagę na pota-jemne domy gier, i niedawno zabrała na Szarb-oztery takowe banki. W jednym z tych ban-ków, założonym w domu u pewney młodey wd-owy, znaleziono różne graozki, między innemi także dziewczynę nie mającą nad lat 17.

Dnia 17go między godziną 4tą i 5tą prze-straszył się cały Paryż niezmiernym hukiem, podobnym do wystrzału kilkunastu dział; Proch wysadził laboratorium artyleryi w zam-ku Vincennes. Szczęściem, że wielki skład artyleryyny, w którym znajdowała się znaczna ilość prochu został nienaruszony. Wypadek ten to przypisują winie dozorczy składu, któ-ry poszedł był ieszcze o godz. 3ciey zrana do laboratorium ze świecą. Ciśło nieszcze-śliwego znaleziono nayokropniey poszarpane i członki w różnych miejscach, odleglejszych nawet, porozrzucone. Oprócz niego raniomych zostało lekko 5 gwardystów piechoty ieszcze w łożku leżących.

Nowa szkoła teatralna, czyli nowa wi-downia nazywać się ma teraz *Gymnase Dram-matique*, i złożona będzie, nie z ludzi mło-dych niżej lat 18 mających, ale z takich, któ-ry mają więcej nad lat 18, i posiadają do tej sztuki dar przyrodzony; przyymować będą do tej szkoły naybardziejzey wychowawców Konser-watoryum Paryżkiego, gdy z tamtąd już wy-ychdą i będą w chęci wydoskonalenia się. Wol-

no ma być tak testrowi *Comedie française*, iako i obiedwóm Operóm, z Instytutu tego brać młodych artystów, wszakże tylko za uprze-dniem rocznem awiadowieniem o tem Zawia-dowców tego Gymnazyum. Instytut ten uwa-żać należy iako Seminarium drugich teatrów. Grywać mogą tam wszystkie sztuki, dawane przed rokiem 1800, z nowszych przedstawiać może tylko małe iedno aktowe komedye i opery.

Zjednoczone Niderlandy.

Xiążę Wellington przybył d. 13. Sierp-nia wieczorem do Luxemburgu i znowu d. 15go odiaohał. Witano Xiącia strzelaniem z dział tak za iego przybyciem, iako też pod-czas odiazdu. — Dostrzegaoz Austryia-cki dodaie: iż „podróż Xiącia Wellingtona nie ma innego celu, nad oglądanie robót oko-ło warowni twierdz Niderlandzkich i Nad-reńskich, i że to, co pisma publiczne gło-siły o podróży iego do Karlsbadu, jest cał-kiem bezasadne.“

Zaciągnięni w Niderlandach przez Je-nerała Macirone do woyska powstańców Ameryki południowej, udać się mają na miejsce przeznaczenia swojego nie przez An-glię, ale prosto z portów Niderlandzkich. Wielu należących do iego wyprawy popłynęto inż od Tamizy i z Irlandy i.

Prussy.

Z Berlina d. 28. Sierpnia. — N. Król Jmć raczył zaszczyścić C. K. Namiestnika w Królestwie Polskiem Xiążęcia Za-ięczka orderem Orła czarnego; C. Ros-syjskiego rzeczywistego Radcę Stanu i Gu-bernatora cywilnego w Wilnie Xiążęcia Druki-Lubeckiego, orderem Orła czerw-onego pierwszej klasy; Radcę Stanu Kalin-owskiego, orderem Orła czerwonego drugiej klasy; Xiącia Lubomirskiego, tudzież Pułkownika i Radcę kollegiialnego Dymitre-wa i Radcę kollegiialnego, Sekretarza Lega-cyi Krafftu, orderem Orła czerwonego trze-ciej klasy.

Pruska gazeta Stanu z d. 24. Sierpnia umieściła artykuł następujący: „Chociaż Rząd Pruski tyle ceni i wspiera iawnosc w pismach publicznych, nie może przeciez dopuścić tego, aby gazety kraiowe i dzienniki nadużywane były i zawierały przygany dotykające Rząd w przedsięwziętych przez niego środkach. Z tego powodu zakazane zostały gazety wychodzące w Naumburgu, i Zeitz, niemniej

pismo peryodyczne: „Hermann“ ponieważ w tym względzie wyrażały najniesforniej zdania swoje.

Pisma publiczne donoszą z Bergu pod d. 28. Lipca co następuje: „Słychać że Prokurator niemiecki Mühlenfels, którego uwięziono w Kolonii, siedzieć ma jeszcze w tak zwanym Blechenboxu. Przedwczoraj zawieziono Doktora Felleniusa z Elberfeldu do Berlina. Zapewniają powszechnie, że Kommissarze Policyi obchodzili się z nim przyświeżnie i bez wszelkiej surowości. Zda się, że go dla tego sprowadzono do Berlina, aby badanie odbywało się spieszniej, i aby prędzej trafiono do końca, jak gdyby w tak wielkiej odległości posetać miano pisemne instrukcyje.

Gazety Reńskie donoszą z Trewiru pod d. 9. Sierpnia: „Pociągnięto tu pod śledztwo Registratora Rządowego i nauczyciela ćwiczeń gymnastycznych Rumschöttela, szczególnie za uczestnictwo przy turniejach odbytych w Bonn d. 18. Października 1818.

Doktor Jahn, którego nie do Silberberga, jak niektóre gazety donosiły, ale ze Szpandau do Küstryna przewieziono, osadzony teraz w skutek listu pisanego do żony w baszcie pośród warowni będącej, ponieważ oświadczył, że mnóstwo ludzi kupiło się codziennie przed wieżę, w której siedział z początku. Toż samo działo się kiedy Jahn siedział w Szpandau, widziano tam albowiem codziennie mnóstwo skupionych studentów Berlińskich i innych osób. Doktor Faust Radca nadworny zbiera w Bücheburgu (w Niemczech) składki na wsparcie Jahna i jego rodziny i dał w tym względzie do druku obwieszczenie zawierające wezwanie Doktora Hoffmana, Radcy sądowego w Frankfórcie.

N i e m c y.

Gazeta dworska Sztuttgardzka z d. 23. Sierpnia donosi co następuje: Dnia wczorajszego w wieczór, po godzinie 6tej, przybył do Stolicy naszej Jego Cesarzowicowska Mość Arcyksiążę Józef, Pałatyn Węgierski iadąc z Frankfurtu do Kirchheimu. Zacheał prosto do Króla Jmci i zabawiwszy pół godziny, udał się w dalszą podróż na miejsce przeznaczenia swojego, gdzie dnia intrzejszego nastąpi nroczystość zaślubienia Jego z Jey Królewicy Mością Xiężniczką Maryją Wirtemberską.

W Jenie wyszedł reskrypt następujący: „W imieniu Jego Królewic. Mci W. Xięcia Sasko-Wajmarskiego.—Nadworny Radca Oken, w Jenie, wydający od lat dwóch pismo czasowe pod napisem: Izis, okazał dostatecznie treściwą rozprawę i innych artykułów w tem piśmie na jaw wyszłych, jakim tchnie duchem jako autor, i że nie ma żadnego względu ani na ustalony prawami i konstytucyją porządek rzeczy i formalności prawne, ani na dobro powszechne, ani też na stosunki zewnętrzne ugruntowane na prawie Narodów, które szanować był powinien.“ Kiedy więc Radca nadworny Oken pociągnięty już był kilkakrotnie do Sądu za grube nadużycia wolności druku, niemniej przestrzegany nieraz o umieszczanie w swoim piśmie czasowem artykułów, powszechnie szkodliwej dążności, i za przestępstwa prassy bezskutecznie upominany, nadto, kiedy tenże Radca nadworny pomimo tego, owszem jeszcze tem śmieley i uporczywiey trwał w przedsięwzięciu swoim i nie przestał przekraczać granic wolności druku, i działać wbrew prawnym rozporządzeniom wydanym przeciwko nadużyciom prassy; kiedy każde dane sobie w tej mierze napomnienie lekce ważył, a tem samem złożył niewątpliwy dowód mocnego postanowienia, został wiernym obwieszczeniu ułożonemu prze niego samego i przy pierwszym wyścicu pomienionego pisma, wydanemu do całej publiczności Niemieckiej; przeto więc Dyrekcyja krajowa W. Xięztwa, zapatrzwszy się na skargę Fishusa, Doktora Schumussa, podaną przeciwko nadwornemu Radcy Okenowi w Jenie, o nieprzyzwoitości popełnione znown w piśmie czasowem Izis, mianowicie o umieszczenie w drugim zeszyte tegorocznym na stron. 362 artykułu: „Pamiętniki Stour dzy o Niemczech,“ tudzież zważając na obowiązki, włożone na siebie Patentem z d. 15. Grudnia 1815 nrządzącym służbę Stanu, i artykułem XIII. rozporządzenia z d. 6. Kwietnia 1818; widzi się być zmuszoną zalecić „aby pomienione tylekroć pismo czasowe stosownie do rozporządzenia najwyższego z d. 3. Maia 1817 tymczasowem zakazanem zostało.“ W skutek tego zaleca się oraz Kommissyi Policyynney W. Xięztwa w Jenie, aby zaraz po odebraniu niniejszego reskryptu, Radcę nadwornego Okena o treści niniejszego reskryptu zawiadomiła, oraz dalsze drukowanie pisma Izis zabroniła tak drukarzowi a którego pismo to wytłaczane było, iako i wszystkim innym posiadaczom drukarni, znajdującym się w Jenie a to pod utratą przywilejów. Wreszcie dowiedzieć się ma natychmiast Kommissyja Policyi w

drukarni, w której pismo Izis dotąd wytłaczane było, czyli się jeszcze nie znajdnie tam ielowe arkusze pisma tego do składów księgarskich nie odesłane, i w tym razie osły zasób skonfisknie. Dyrekcya krajowa W. Xięztwa oczeknie nuyprzedszego zdania sprawy o dopelnieniu niniejszego rekryptu i nadesłania aktów. — W Waymarze d. 26. Czerwca 1849. — Dyrekcya W. Xięztwa.

Krzystyian Bury, Akcessysta Sekretaryatu Sądu nadwornego podał gazetami oświadczenie swoje z Giessen pod d. 29. Lipca r. b. w którym wyraża się: „że od kilkunastu lat istnienie w Giessen związek, do którego udział mieli studenci i tacy co studentami nie byli — że Członkowie pisywali czasem rozprawy, nie mające wpływu do związku, i tylko były pracą osób pojedynczych; — że podobną rozprawę przy nim znalaziono, i że podług wszelkiego podobieństwa, będzie to ta sama rozprawa, którą Pruska gazeta Stanu mianuie: „dokładnym, i po kilkakroć urządzonym planem, Konstytucyi republikańskiej, przeznaczoney dla wspólney Ojczyzny Niemiec“ — że jeszcze w naszych czasach nie jest grzechem, myśli swoje przynieść na papier dla siebie samego; — że się obowiązującym cznie, owe gorszące oświadczenia, i eżeliby dotyczyły miały znalezioney u niego rozprawy, ogłaszać publicznie zlosliwym kłamstwem tak długo, dopóki ważnemi dowodami nie zbie publicznie twierdzenia, iakoby rozprawa ta wyszła od owego Związku w Giessen i była skutkiem jego uchwały. — Co się tyce samey treści tej rozprawy, mówi on, którą wystawnią tak niebezpieczną — przedstawienie całkowite lub częściowe tej nie nader długiey rozprawy, okazałoby naydzielniey, że nie mogła zawierać w sobie „Konstytucyi republikańskiej przeznaczoney dla wspólney Ojczyzny Niemiec“ iak n. p. tekst następujący: aby Sejm Rzeszy, odbywał się w w środkowym punkcie Niemiec, w wielkiej Stolicy, któraby się zwała Stolicą Wszech Niemiec i aby do obrady względem dobra Narodu i Rzeszy przeznaczony był starożytny Kościół Gocki, i t. d.

Gazeta Speyerska donosi, że w Heidelbergu zaczęto także d. 15. Sierpnia różne osoby więzić i badać. Uczeń Pagenstecher z Herbornu, pociągnięty został do Sądu Akademickiego i był badany; siedzi jeszcze w więzieniu. Zabrano także papiery kantorzyskie księgarskiemu nieiakiemu Kahl z

Darmsztadu i badał go Dyrektor miasta; lecz wrócić poszczono go na wolność.

W Parochiamie zabrano papiery jednemu Nauczycielowi prywatnemu, zdaie się iż na wezwanie Rządu Pruskiego.

Od brzegów Menu d. 10. Sierpnia. — Nie tylko w Würzburgu ale i w Bambergu i we Frankonii, skoro tylko pokaże się Żyd, słyszeć się daie zaraz Hepp! Hepp! będące niedawno hasłem niepokoiów w Würzburgu. Niechęć względem nich dotknęła naypierwey Professora Brendela, który umieścił w dzienniku doniesień prywatnych rozprawę z korzyścią Żydów. Żyd, którego drażniono naypierwey w pomieszaniu tego Profesora, popelił tę nieprzezorność, iż rzucił kamieniami na pospólstwo, przez co się zło tylko wzmogło. Chociaż przywrocono spokoyność, wszelako, żaden z Żydów nie waży się powracać, i jeszcze d. 6. Sierpnia koczowało do 400 Żydów, kilka godzin drogi od Würzburga. Naywiększa część Żydów Bawarskich, widząc Lud dla siebie tak przeciwny, postanowić miała wyisć z Kraiu, osobliwie że miasto Bockenheim nad Menem (w Elektorstwie Heskiem) ofiarowało im dogodny przytułek. Z twierdzy Marienburgu pod Würzburgiem, naciągnęto wojsko do miasta. Wszyscy Urzędnicy Policyni schronili się do szpitalu (*Julius Hospital*) osadzonego 50 grenadyerami i 3 działami, ku ich obronie.

Gazeta Frankfurtska zwierzechney poczty donosi z Darmsztadu pod d. 15. Sierpnia co następuje: „Te same sceny, które zaszyły z Żydami w Würzburgu, w Frankforcie i w innych miejscach, ziawiły się także i w naszej Stolicy zeszłego Czwartku (d. 12. Sierpnia). Dostyć znaczna liczba Ludzi zebrała się na zamieszanych przez Żydów ulicach wolich, małych i wielkich, (*kleine und grosse Ochsen-gasse*) którzy rzuciąc kamieniami do okien i sklepów puścili ugale nienawiści swojej. Po północy uspokoiło się. Gdy następnego wieczora miało przyisć znowu do scen podobnych, przeciągały ulicami liczne straże nocne jazdy i piechoty, które wszakże nie łatwo utrzymały spokoyność. Dnia wczorayszego, wydał Rząd tutezszy mądre i ochraniające rozporządzenie, w skutek którego, bezpieczeństwo miasta poręczonem zostało samey tylko milicyi tutezszej, a niełady ustały.

Niemiecka gazeta powszechna donosi z Karlsruhe pod d. 18. Sierpnia co następuje: „Szkodliwa niechęć do Żydów biorąca przewagę, zaczyna się wykrywać i u nas. W noc z d. 16. na 17. Sierpnia pobrzybiano

karthi na bożnicy i na domach kilku znakomitszych Izraelitów, między innymi na domie bankiera nadwornego Habera, zapowiadające Żydom śmierć i zgubę. Na ulicach rozlegało się przez kilka nocy osławione Hej! Hej! a w kawiarniach słyszeć się dało żywe spory za Żydami i przeciwko onym. Wczora zapomniał się nawet jeden Officer tak dalece, iż wybił jednego szanownego Izraelitę, który nadto jest Nanczytelsm w tutejszem Liceum. Wszelako postępi te gania powszechnie. Także i w Manheimie miano czynić zamachy na Żydów. Życzyć wypada, aby ta niechęć nie rozszerzyła się między włościznami, uciążonymi bardzo lichwiarstwem Żydowskiem.

List z Taxenbachu (w Księstwie Salcburskiem) z d. 16. Sierpnia, umieszczony w gazecie Salcburskiej donosi co następuje: W okolicy Fuscherbachu zdarzył się d. 11. b. m. smutny wypadek. P. S. . . . i Szlachcic Polski z W. . . . y który bawił sześć dni w kąpielach i jako badacz natury chodził po górach otaczających to miejsce, upadł z wysokości skały Gemsburg z południa, zwłoki jego wytropił dopiero nazajutrz pies pilnujący trzodę. Trzeci już rok trawit na podróży ze swoim sługą, przybył tu z Drezna i Wiednia i ztąd chciał pojechać do Tyrolu i do Włoch. Pozostałe papiery pisane w języku Francuzkim dowodzą, że był pełen talentów i liczył dopiero lat 27, o którego śmierci nie wie jeszcze nic Oycie jego mieszkający w W. . . . ie, starzec 60letni. Drapał się ón na Gemsberg w porę dżdżystą bez przewodnika, bez kija gorskiego, bez haków, z śmiałością młodemu właściwą dla dochodzenia ziół, i widzenia wysokiej góry Glockner, gdzie nagle otoczyła wzgórze jego mgła gęsta. Oby też podróżujący w podobnym celu, mieli odąd tę przeczorność i nie drapali się po niebezpiecznych wzgórzach bez przewodników znających miejscowość!

Królestwo Polskie.

Gazeta Warszawska z d. 31. Sierpnia umieszcza Dekret Królewski z d. 17/29. Lipca r. b. zmieniający niektóre przepisy Dekretu z d. 5/17. Października 1816 „o zaciągu do wojska:“

Istotna treść jego jest następująca:

Obszerne tłumaczenia artykułu 2go Dekretu z r. 1816, dały powód wielóm do podciągania się nieprawnie pod wyłączenie od służby wojskowej; aby więc interes szczególnych rodzin

popogodzić z potrzebą zapewnienia wojsku dostatecznej ilości zaciągowych, stanowi się: 1.) Skoro w której familii znajduje się dwóch lub więcej synów, a z tych jeden wyłączony od zaciągu, nie będzie wolno rodzicom lub opiekunom wybierać z nich drugiego do wyłączenia od służby, wyjąwszy kalectwo lub niedoleżność tamtego, o czem tylko Komisysie spraw wewnętrznych, Policyi i Woyny stanowić będą. — 2.) Wyłączenie od spisu przedsiębiorców fabryk i rękodzielni, artystów i rzemieślników nastąpi tylko za wspólnem zniesieniem się powyższych Komisysy, w miarę uznania ich użyteczności dla Kraiu. — 3.) Jeżeli jednak kunszt, który, fabryki, lub rzemieślnictwo tak wygórną, że płodów ich nie będzie potrzeba prowadzić z zagranicy, Komisysie będą mogły wyłączenia uchylać i udzielać im tym, których potrzebe pomnożenia, wskazuje interes Kraiu. — 4.) Wyłączeni art. 2gim od spisu na mocy tytułów, odmianie podległych, używać będą dobrodziejstwa tego tylko do czasu trwania powodów tego wyłączenia.“

R o s s y i a.

Z Petersburga d. 4. Sierpnia. — Dnia wczorayszego w wieczor, puścił się N. Cesarz Jmć z Carskiego - Siola, do Archangelu.

W. Kieźna Alexandra, Małżonka Jego Cesarzowickowskiej Mości W. Kieźna Mikolcia, powiła W. Kieźniczkę, ochrzczoną Maryją.

Z Petersburgu d. 14. Sierpnia. — N. Cesarz Jmć mocą Ukazu z d. 20. Lipca i 1. Sierpnia utworzył w Rossyi Biskupstwo dla Wyznania Ewanielickiego (reformowanego i Luterskiego), Petersburg przeznaczony za siedzisko, a do zawiadowania sprawami Kościoła Ewanielickiego oddzielną Władzę pod nazwiskiem: Ewanielicki jeneralny Konsystorz Państwa. Zwierzchney tej Władzy podlegają wszystkie Konsystorze Synodu Litewskiego i inne Władze duchowne Wyznania Ewanielickiego. Składa się z Prezesa, Wiceprezesa, Biskupa, z Członków duchownych i z świeckich. Duchowni mają tytuł Nadradców Konsystorskich. Wicepresem mianowany Kurator obwodę naukowego w Dorpacie Jenerał - Porucznik Hrabia Lieven, Wiceprezesem zaś Rada Stanu Pesarovius. Cesarz zachował sobie jeszcze mianowanie Biskupa.